

A tanulási nehézség jelei lehetnek iskoláskorban.

Beszéd terén:

- Beszédhiba.
- Gyenge beszéd-artikuláció.
- Beszédértésük, beszédészlelésük fejletlen.
- Vagy beszédgátlásuk van, vagy állandó beszédkényszerük a közlés igénye nélkül.
- Nehezen tanul meg új szavakat.
- Nehezen találja meg a helyzethez illő szót.
- Hallási szelekció nehéz.
- Hosszabb szavak kimondása gondot okoz.
- Keveri a zöngés-zöngétlen hangokat.
- Irányjelölő fogalmakat nem ért vagy felcserél.
- Viszonyiszavakat rosszul használ, vagy utasításkor téveszti.
- Kevés és bizonytalan szókincs.
- Tőmondatok, ismétlődő elemek használata.
- Halandzsázás, „se füle-se farka történetek”.
- Sajátos szavakat, szóösszevonásokat alkalmaz.
- Kapkodó beszéd, hadarás, locsogás-fecsegés, elmosódó beszéd.
- Zaklatott beszéd, beszéd-kényszer, amit nem tud leállítani.
- Befejezetlen szavak, mondatok, történetek.
- Nem érdekli a mese, nehezen tanul verset, mondókát, dalokat.
- Szövegek tartalmát nem tudja lényegkiemelően visszaadni.
- „Költ” a mese, vers visszamondásnál.
- Szavak, mondatok után-mondása nehéz.
- Pontos, szó szerinti visszaadás sikertelen.
- A nyelvtani, fogalmi szabályok számára nehezek.
- Idegen nyelvet nehezen tanul.

Testkép

- Kialakulatlan testvázlat.
- Keveri jobb és bal kezét.
- Kialakulatlan dominancia.
- Keresztdominancia.

Mozgás terén:

- Koordinálatlan, rendezetlen mozgás, sokat esik, megüti magát.
- Túlmozgás, hiperaktivitás, élenkség vagy túlzott lassúság.
- Bizonytalan, ügyetlen mozgás.

- Kimaradt vagy megkésett mozgásfejlődési fázis (kúszás-mászás).
- Térben rosszul tájékozódik (fent-lent, jobbra-balra, középen...)
- Keresztezett mozgásokat nehezen vagy nem kivitelez.
- Távolságokat nem tud megbecsülni, (mellényúl, lelök, stb...)
- Nem arra néz, amit csinál... (Jobbra néz és balra megy, átesik tárgyakon)
- Lépcsőn bizonytalan vagy után lépéssel jár.
- Fejletlen egyensúlyérzék.
- Nehezen tanul meg kerékpározni, síelni, úszni.
- Jelre nem tud azonnal megállni.

Finommozgás terén:

- Szem-kéz koordináció gyenge, vizuális fixációs problémák.
- Szemkontaktus gyenge.
- Evőeszköz használata problémás, csúnyán eszik.
- Nehezen vág ollóval.
- Nehezen fűz, köt masnit és csomót, cipzárral, gombolással gondjai vannak.
- Rajzban, festésnél leszalad a vonal a papírról (nehezen tartja a határokat).
- Rajzai hiányosak.
- Emberrajza korától elmarad, szegényes.
- Eszközfogás és/vagy -tartás rossz.
- Vonalkapcsolódások pontatlanok.
- Nyomaték változó.

Olvasás jellemzői

- Nem szeret olvasni.
- Elmosódottnak látja a betűket.
- Olvasásnál sort téveszt (ugrik fel vagy le), nehezen tájékozódik a szövegben.
- Mást olvas, mint ami le van írva (hibás kombináció).
- Ragot, szót megfordít
- Szóvégeket le hagy, vagy pontatlanul folytat. ("Kitalálja" a végét.)
- Betűket téveszt, kihagy.
- Felcserélések, a szó hasonló alakú betűit egymással felcseréli (pl.: láda-lába)
- Összeolvasások, a szomszédos betűket egy új betűvé olvasztja össze. (pl.: vágja-vágya)
- Áthelyezés, amikor betűket vagy szavakat cserél fel (pl.: köntös-kötnös).
- Ismétlések, amikor a gyermek a szó első szótagját ismétli meg.
- Rövidítések, csonkítások, ezek egyes betűk elhagyásában (monda-mond), kihagyásában (rövid egytagú szónak szövegből való kihagyása) vagy kontrakciójában (asztalos-aszlos) jelentkeznek.

- Betoldások, hozzáadások az olvasó a szóalakot oda nem tartozó betűvel vagy betűcsoporttal megtoldja (pl.: falazó-falatozó).
- Hasonló alakú vagy hangzású ragok felcserélése (pl.: iskolában-iskolába).
- Nem tudják szintetizálni a betűkből a szótagokat, majd ezekből a szavakat.
- Szóképzési, szóalkotási nehézségek.
- Szövegértési problémák.
- Csak a technikáját tudja az olvasásnak, de nem érti, amit olvas.
- Rosszul, sok hibával olvasnak, de értik a szöveget.
- Feltűnően lassú olvasási tempó.

Számolás, matematika terén

- Kialakulatlan vagy bizonytalan téri és időbeli tájékozódás.
- Számmal, mennyiséggel kapcsolatos problémák.
- Számok kihagyása, felcserélése, iránytévesztés.
- Egyenetlen ritmusú számlálás.
- Mennyiségi relációk helytelen értelmezése.
- Azonos számú korongot térben széthúzva többnek lát.
- Több-kevesebb-ugyanannyi fogalmának inadekvát használata.
- Számnév-számjegy-mennyiség egyeztetésének nehézségei.
- A számok hibás grafikus megjelenítése.
- Diktált számjegyek hibás leírása.
- Leírt számjegyek hibás olvasása.
- A matematikai szimbólumok (pl.: műveleti jelek) értelmezési nehézsége.
- Alapműveletek és inverzeinek hibás, pontatlan értelmezése.
- A gyermek nem tudja a műveletet értelmezni.
- Nem alakult ki vagy hibás a számolási technika.
- Iránytévesztés műveletvégzés közben (pl.: $9+2=7$).
- Műveletcseré (pl.: $5:3=15$).
- Perszeveráció (megtapadás) (pl.: 8, 10, 12 helyett 8, 9, 10, 12).
- Számjegyek felcserélése (pl.: 324 helyett 342).
- Nehézségek az egyszerű és összetett szöveges feladatok végzésében (Pl. nem tudja a lényegét kiemelni.).
- Nehézség a matematikai szabályok felismerésében.
- Vizuális és akusztikus gyengeség a számemlékezetben.
- A matematikai szimbólumok és elvont fogalmak megértésének hibái.
- Gyorsabban mutatja, mint kimondja a számot ezért ujjal való számlálása is hibás.
- Nehezen jegyzi meg a számokat, számsorokat.
- Elmosódottnak látja a számokat.
- Nehezen tanulja a szorzótáblát.

- Felcserélt számok, megfordított /minden irányba -63, 36, 93, 39-/ számok.
- Számcserek hallás és másolás után is.
- Hasonló alakú és/vagy írómozdulatú számok cseréje.
- Számjegyeket kihagy.
- Nem veszi észre a hibát sem a szám leírásakor, sem a művelet közben vagy végén.
- Ahányszor megoldja ugyanazt a példát, mindig más eredményt kap, és nem tudja visszakeresni hol rontott.
- Aránytalanul hosszú időt tölt egy-egy számolási feladattal.
- Kimerül a matematikafeladatok közben.
- Tízés, százás ezres átlépésekor elakad.
- Nehezen folytat számsorokat fejszámolásakor elfelejti a közbülső eredményeket, sőt egyszerű számsort sem tud megjegyezni. (rendszer, telefonszám, kódok, szobaszám).
- A visszafelé számlálás nem megy, iránytévesztés, kihagyás tapasztalható.
- Rímekkel jobban tanul: 5x5 az 25, 6x6 az 36... ami nem rímel, nem megy.
- Téri, idői folyamatokat sem tud megfogalmazni, nem érzi.
- Nehezen tanulja a hagyományos órát. (60 után van váltás nem 100-nál).

Az írás jellemzői

- Írómozgások ügyetlenek, görcsös vagy renyhe.
- Írása nehezen olvasható.
- Szálkás, szögletes, szűk betűk.
- Csúnya írás, sok hibázás.
- Javítgatás, átírás, ráírás, radírozás, elfedés.
- Vizuálisan vagy auditívan hasonló képzésű betűk elírása.
- Elhelyezési nehézség (margóba lóg, vonal alá-fölé csúszik).
- Mérettartási nehézség. Dőlésingadozás.
- Felfelé húzott vagy lemaradó ékezetek, áthúzások.
- Változó szóközök.
- Nem szeret elválasztani sorok végén.
- Egybeír szavakat.
- Sajátosan képzett betűk.
- Különbözően leírt azonos betűk.
- Maszatos, rendezetlen füzet.
- Egyenetlen íráskép, kuszaság.
- Sorirányok és -hosszak változók.
- Neveket, mondatokat kisbetűvel kezd.
- Helyesírási hibák (hangzók időtartamának helytelen jelölése, stb.).
- Pontatlan másolás / 2-3 betűnként vagy szavanként másolva is/.
- Erős nyomás vagy indokolatlan felemelgetése az írószernek.

- Régies írásmódú nevek, idegen kifejezések írása hibás.
- Írástempó lassú.
- Szóvégeket lehangy, vagy pontatlanul folytat.
- Betűket téveszt, kihagy,
- Szótagokat felcserél, megfordít.
- Betűbetoldás.
- Nem emlékszik mit írt le. Gyenge szövegemlékezet.
- A hibásan leírt szót jól olvassa ki (nem látja a hibát).
- Nyelvtani műveletek megértése, megjegyzése és alkalmazása problémás.

Szociális képességek, viselkedés, munkaérettség terén:

- Gyenge feladattudat és feladattartás.
- Gyenge tanulási érdeklődés, motiváció.
- Nem megfelelő a megismerő aktivitás szintje.
- Alacsony a toleranciaszint.
- Monotónia tűrése, kitartása gyenge.
- Irreális önértékelés, akár pozitív, akár negatív irányban.
- Befejezetlenség, halogatás, félbe hagyás.
- Felületes megoldások.
- Frontálisan nehezebben dolgozik.
- Kiscsoportos, páros vagy egyéni munkákban jobban teljesít.
- Kerüli a kihívásokat.
- Belső feszültség, zaklatott, kiegyensúlyozatlan.
- Zárkózottság, visszahúzódás, bátortalanság.
- Infantilis agresszió /csipkelődés, bosszantás, piszkálódás/.
- Bizonyos napokon teljesen széteső, máskor összeszedettebb. Minden befolyásolja: az időjárás, testi állapota, fáradtsága, stb.
- Túlérzékeny, sértődékeny, síró, hisztis, dühében agresszív.
- Nem tartja be a távolságokat, határokat, szabályokat sem térben, sem a kapcsolatokban.
- Zavarja mások egyéni és csoportos tevékenységét.
- Nem vesz másokat figyelembe.
- Nem látja át a helyzeteket, így folyamatosan konfliktusokba bonyolódik.
- Nincs tudatában, hogy zavarja környezetét kivárási-képtelenségével.
- Nem látja át, mit csinál rosszul, nem érzi a konfliktusok okát, nem érzékeli, hogy mivel idézi elő az elutasítást.
- A szabályokat nem képes betartani.

Kognitív (megismerő folyamatok) képességek terén

- Gondolati ugrások jellemzik.
- Gyorsabban gondolkodik, mint cselekszik.
- Rövidtávú emlékezete gyenge, memóriazavar.
- Egymás utáni 2-3 utasításra nem tud visszaemlékezni.
- Vizuális megkülönböztetés nehéz (alak-háttér észlelés).
- Nem látja meg az azonosságokat és különbségeket.
- Hasonló látási és hallási észleléseket kever.
- Érzékelési zavarok fordulnak elő.
- Időben rosszul tájékozódik, időérzéke fejletlen.
- Auditív és vizuális ritmusokat nem tud visszaadni.
- Utasításokat hiányosan jegyez meg (ez is hibaforrás).
- Teljesítménye alacsony vagy ingadozó.
- Sorrendiségi hibák.
- Koncentrációs nehézség.
- Figyelmi ingadozás, -elterelhetőség, -ugrálás.
- Érdeklődése kialakulatlan /minden egyszerre vagy semmi sem igazán, tartósan/.
- Tanulási szituáción kívül érdeklődő, figyel.
- Lényegkiemelő képessége gyenge, minden egyformán fontos számára.

